

รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษา ในจังหวัดหนองคาย

A Model of Administrative Management of Local Administration toward ASEAN Community: Case Study Educational Management in Nongkai Province

เกรียงไกร สันติวิริยกาญจน์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
1) รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน กรณีการ
จัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย 2) แนวทาง
ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
กรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยแบบ
ของการวิจัยและพัฒนา โดยการผสมผสานวิธีวิจัย
เชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระเบียบ
วิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ
ผู้บริหารเทศบาลเมืองหนองคาย และเทศบาลเมือง
ท่าบ่อ จำนวน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
เทศบาลเมืองหนองคาย และเทศบาลเมืองท่าบ่อ
จำนวน 8 คน ครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง
หนองคาย และเทศบาลเมืองท่าบ่อ จำนวน 28 คน
นักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย
และเทศบาลเมืองท่าบ่อ จำนวน 105 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
จัดการศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของ
เทศบาล พบว่า ยังไม่มีโรงเรียนเทศบาลใดใน
จังหวัดหนองคาย ที่มีรูปแบบการจัดการศึกษา
เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอย่างจริงจัง เนื่องจาก
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับ
ประชาคมอาเซียนในจังหวัดหนองคาย ไม่ได้มีส่วน
ร่วมในการกำหนดนโยบาย และวิสัยทัศน์ในการ
จัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนมาตั้งแต่
เริ่มต้น การจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคม
อาเซียนของเทศบาล เป็นการมอบนโยบายจากส่วน
กลางและผู้บริหารสถานศึกษารับนโยบายไปปฏิบัติ

2. รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
ในจังหวัดหนองคาย คือ รูปแบบของการมีส่วนร่วม
ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อ

*นักศึกษ

จัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย (2) หลักการแนวคิดที่สำคัญคือ ส่งเสริมแนวคิดการมีส่วนร่วมและร่วมปฏิบัติอย่างจริงจังมาตั้งแต่ต้นอย่างเป็นรูปธรรม (3) ระดับการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการคือ การเป็นกรรมการสถานศึกษาและวิทยากร และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ คือ การพูดคุยและเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ (4) บทบาทการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ ด้านวิชาการและด้านงบประมาณ

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการ ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; การจัดการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the model of administrative management of local administration toward ASEAN Community : a case study of educational management in Nongkai province 2) The way to develop a model of administrative management of local administration toward ASEAN Community : a case study of educational management in Nongkai province. The research and development methodology by using mixed methodologies of quantitative and qualitative research. Used by the main qualitative research methodology. The research instrument were 1) questionnaire 2) dept interview data were analyzed by content analysis. The research population were local administrative management and the educational person in charge. The research were as follow ;

1. The present condition and problem of educational management toward ASEAN Community of local administration was found that there is no school of local administration in Nongkai province which was managed the education toward ASEAN Community. Because the shareholders of educational management towards ASEAN Community in Nongkai province were not participated in policy and vision setting for the educational management toward ASEAN Community from the beginning. The educational management of each local administrative school was given from the central policy. Then the school administrator is following that policy.

2. A model of administrative management of local administration towards ASEAN Community: a case study educational management in Nongkai province is cooperation model which are (1) the major objective is the educational management towards ASEAN Community for the local school in Nongkai province. (2) The main concept is to promote the idea of participation and action from the beginning. (3) The level of participation is official participation is to be education commission and nonofficial participation is to chat and join the activities/project. (4) The main rule of participation is academic matter and budgeting.

Keyword: A Model of Administrative Management; Local Administration; Educational Management

บทนำ

ระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่มีการกระจายอำนาจการปกครองให้ท้องถิ่น หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในปี พ.ศ. 2475 ได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ขึ้น พร้อมทั้งมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ราษฎรในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2478 กำหนดให้โอนโรงเรียนประชาบาลที่อยู่ในเขตเทศบาลให้แก่เทศบาล เทศบาลจึงได้รับโอนโรงเรียนและครูมาดำเนินการในครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2480 เป็นการโอนทั้งการดำเนินกิจการและทรัพย์สิน แต่เนื่องจากเทศบาลมีงบประมาณน้อยทำให้การจัดการศึกษาของเทศบาลประสบปัญหาอย่างมาก จึงมีการโอนโรงเรียนในสังกัดการศึกษาของเทศบาลกลับคืนให้กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 รัฐบาลพิจารณาเห็นว่าประเทศที่เจริญแล้วการประถมศึกษาถือเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น จึงได้โอนการศึกษาประชาบาลให้ราชการส่วนท้องถิ่น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2506 ได้โอนโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลให้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล คณะรัฐมนตรีมีมติให้โอนตัวบุคคลตามความสมัครใจเมื่อครูคนใดไม่สมัครใจโอนไปสังกัดเทศบาล กระทรวงศึกษาธิการก็ตั้งอัตราครูชุดเซย์ให้แก่เทศบาล ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ได้โอนการศึกษาประชาบาลที่อยู่นอกเขตเทศบาลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดการศึกษาของประเทศไทยในขณะนั้นจึงอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนถึงปี พ.ศ. 2523 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ขึ้น

โดยให้โอนการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับกรุงเทพมหานครและเทศบาลที่มีความพร้อมสามารถจัดการศึกษาได้ ดังนั้น การจัดการศึกษาในประเทศไทยจึงจัดตั้งกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นต้นมา (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2518, กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549)

จากแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของรัฐเพื่อมุ่งสู่ความเป็นสากลในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ เป็นภารกิจที่ต้องถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้ผลดีจึงจำเป็นต้องอาศัยสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับสถานศึกษาและจะดำเนินการเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เพราะในปัจจุบันการกระจายอำนาจรัฐได้ให้บทบาทการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น ให้องค์กรท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศึกษามากขึ้น

ในการจัดการศึกษานั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ ผลการจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและขณะเดียวกันก็ต้องเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ความเป็นสากล นั่นคือการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จะต้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามาจัดการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้คือ (1) การสนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เพียงพอ (2) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ความสามารถในการบริหารองค์กรของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความสนใจงานด้านการศึกษา

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น และจากการศึกษาแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เป็นกระจายอำนาจทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากรัฐได้มองเห็นว่าชุมชนจะช่วยเหลือ และพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพ สนับสนุน และส่งเสริมการทำงานระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาเพื่อให้เกิดจุดหมายเดียวกัน มีการพัฒนาร่วมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2544, หน้า 82) และความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีต่อสถานศึกษาภายใต้สังกัด เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกสมาคมอาเซียน เป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันโดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาวซึ่งเสร็จสมบูรณ์แล้ว เป็นเส้นทางเชื่อมโยงตามกรอบเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) มีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารคล้ายคลึงกัน สามารถสื่อความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างสอดคล้องกัน อีกทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นเสมือนบ้านพี่เมืองน้อง มีความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงมาเป็นเวลายาวนาน การเลือกพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้จะทำให้เห็นทิศทางในการจัดการศึกษา ที่เป็นสากลในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้สามารถนารูปแบบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ตามบริบทของพื้นที่นั้นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา ข้อมูลการวิจัยมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ

(Qualitative data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสอบถามความคิดเห็น ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 4 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู และนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคาย โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 141 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้นำมาตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

4.1 เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง

4.2 เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของเทศบาล พบว่า ยังไม่มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลใดในจังหวัดหนองคาย ที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอย่างจริงจัง เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับ

ประชาคมอาเซียนในจังหวัดหนองคาย ไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนมาตั้งแต่เริ่มต้น การจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของเทศบาล เป็นการมอบนโยบายจากส่วนกลางและผู้บริหารสถานศึกษารับนโยบายไปปฏิบัติ

2. รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในจังหวัดหนองคาย คือ รูปแบบของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย (2) หลักการแนวคิดที่สำคัญคือ ส่งเสริมแนวคิดการมีส่วนร่วมและร่วมปฏิบัติอย่างจริงจังมาตั้งแต่ต้นอย่างเป็นรูปธรรม (3) ระดับการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการคือ การเป็นกรรมการสถานศึกษาและวิทยากร และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ คือ การพูดคุยและเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ (4) บาทบาทการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ ด้านวิชาการและด้านงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคายที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ตามที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุไว้ในมาตรา 52 ว่า “ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

และการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 และหมวด 6” และวรรคสองในมาตรานี้ยังระบุอีกว่า “ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแล และให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง”

ดังนั้น เทศบาลเมืองท่าบ่อและเทศบาลเมืองหนองคาย ซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ในแผนยุทธศาสตร์ และกำหนดแนวทางพัฒนาทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยการสนับสนุนงบประมาณในการจ้างครูสอนภาษาต่างประเทศ ตามโครงการจัดการศึกษาภาษาสู่อาเซียนเป็นประจำทุกปีและมากขึ้นทุกปีมีการจัดโครงการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ “ศูนย์การเรียนรู้อาเซียน” จัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Mini English Program: MEP) ในโรงเรียนเทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์ โดยคาดหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารข้อมูลเบื้องต้น และข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับสมาชิกในกลุ่มอาเซียนตามวัยตามหลักสูตรอาเซียน

นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการทางวิชาการเกี่ยวกับการเผยแพร่กิจกรรมทางด้านภาษา การแต่งกาย และการทำอาหารในการออกหน่วยเทศบาลพบประชาชน นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อมวลชนเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารนักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและการแสดงออกทางด้านภาษา

และการแต่งกาย ในการทำกิจกรรมในวันสำคัญหรือกิจกรรมของโรงเรียน หรือของเทศบาล การนำวิทยากรชาวต่างชาติมาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรงจากสมาคมไทย-จีน และสมาคมเชื้อสายไทย-เวียดนาม ทั้งนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการกำหนดจากส่วนกลาง คือ เทศบาลลงไปถึงระดับนโยบายไปปฏิบัติ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอันได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม/โครงการเท่านั้น ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการตามที่ เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมโดยตรงเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการที่ปรึกษา การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่าเป็นการร่วมอย่างมีระบบตามกระบวนการบริหาร มักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งผลที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน ส่วนการมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการได้แก่ การพูดคุยและการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ จึงทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการตั้งแต่ต้น การทำให้ชุมชนมีความรู้สึกร่วมว่าสถานศึกษาเป็นของชุมชนสอดคล้องกับ อมร รักษาสัตย์ (2547) ให้ทัศนะไว้ว่า การสร้างสถานศึกษาให้เป็นของชุมชน เป็นสถานที่ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณภาพการศึกษาเป็นของประชาชนเอง โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาที่ดำเนินการไว้ 7 อย่าง คือ คิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน มีการปฏิบัติงานตามแผนร่วมกัน มีการติดตามผลการปฏิบัติและควบคุมให้ปฏิบัติตามแผนร่วมกัน ประเมินผลร่วมกัน ปรับปรุงแผนใหม่ร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกัน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของเทศบาลเมืองท่าบ่อและเทศบาลเมืองหนองคายจากทุกภาคส่วนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคายจากทุกภาคส่วนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผู้บริหารเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเทศบาลเป็นผู้กำหนดและจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้เพียงพอ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีหน้าที่กำกับดูแลบุคลากรและดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และความเรียบร้อยเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ส่วนครูมีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะของการบูรณาการด้านทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยคัดเลือกจากชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนชุมชน ผู้แทนครู อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการโรงเรียนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดหาสื่อ นวัตกรรมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ผู้ประกอบการ ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ

จัดสรรทรัพยากรด้านสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และระดมทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนจัดการศึกษา ส่วนผู้ประกอบการ และชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการและประชาสัมพันธ์การสร้างชื่อเสียงให้แก่สถานศึกษา ในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ประสานงานพูดคุยพบปะระหว่างโรงเรียนและชุมชนรวมทั้งองค์กรอื่นๆ เพื่อให้เกิดการตื่นตัว ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน สอดรับกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่พบว่า ชุมชนบางพื้นที่ถือว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียน หากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาและเป็นผู้มีบารมี จะสามารถพูดคุยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมีค่านิยมที่ดีต่อสถานศึกษาของเทศบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลด้านงบประมาณจะส่งผลให้ด้านวิชาการมีประสิทธิภาพเป็นการลดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาลงได้

สำหรับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษาจะส่งผลต่อแรงจูงใจให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนและอยากให้บุตรหลานได้เรียนใกล้บ้าน ดังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่พบว่าสถานศึกษาบางแห่งมีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการในทางลบ กล่าวคือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงทั้งๆ ที่ได้รับงบประมาณมากขึ้นและมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหาร อบต. และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานก่อสร้างอาคารมากกว่างานวิชาการ นอกจากนี้การให้ความสำคัญกับงานวิชาการจะส่งผลให้หนักการเมืองท้องถิ่นต้องจัดการศึกษาให้ตรง

ความต้องการของชุมชน นั่นคือการจัดสรรเงินอุดหนุนด้านวิชาการมากกว่าจะเป็นการก่อสร้างอาคาร ดังที่ นรา เป้นประหยัด (2554) เห็นว่าปัจจัยทางการเมืองมีผลต่อการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณจะเป็นการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการของนักการเมืองที่เกิดสูงสุดตรงกับความต้องการของชุมชน

รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย

รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการแนวคิด 3) ระดับการมีส่วนร่วม และ 4) บทบาทการมีส่วนร่วม วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน กรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย เพื่อศึกษารูปแบบ แนวทาง และขั้นตอนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนและชุมชนในเขตเทศบาลที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะรัฐมนตรีที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ที่แถลงไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 7 คือการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเปิด

เสรีประชาคมอาเซียนได้แก่ การจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง และสร้างความตระหนักรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้กับสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งนี้ การจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของเทศบาลเมืองท่าบ่อและเทศบาลเมืองหนองคายดังกล่าว มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนคือเพื่อจัดการศึกษาในโรงเรียนเทศบาลเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ของจังหวัดหนองคาย

หลักการแนวคิดที่สำคัญคือ (1) ผู้บริหารเทศบาลให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลในสังกัดเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมีการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2546 และจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนในเขตเทศบาล การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งสถานศึกษาเอง จัดการศึกษาให้มีความเสมอภาคในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง จัดสรรสื่ออุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ และแหล่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, หน้า 99) การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนับเป็นโอกาสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะของบประมาณเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการจัดบริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดีในภาพรวมองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นจะต้องปรับตัวในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ที่กำหนดให้เป็นภาษากลางของอาเซียน รวมถึงภาษาอื่นๆ ในอาเซียน (2) การบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีบทบาทสำคัญด้วยการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับภารกิจของโรงเรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษามีหน้าที่กำกับดูแลบุคลากรและดำเนินงานภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและความเรียบร้อย เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด (3) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (4) สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยคัดเลือกจากชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการ ชุมชน ผู้แทนครู อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ จัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (5) สถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดหาสื่อ นวัตกรรมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ (6) ครูมีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะของการบูรณาการด้านทักษะภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (7) สถานศึกษาได้รับการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการ

ศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนจากภาคส่วนต่างๆ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน (8) สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบ ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมและวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ครอบคลุมหลักการจัดการการศึกษาอย่างชัดเจน

ระดับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ คือ (1) ร่วมตัดสินใจ เช่นทุกภาคส่วนในเขตเทศบาล เช่น เทศบาล โรงเรียน ชุมชน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ร่วมออกความคิดเห็น กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ร่วมวางแผนหาแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (2) ร่วมดำเนินการได้แก่ ร่วมปฏิบัติตามวัตถุประสงค์โดยการร่วมโครงการ/กิจกรรม และการประสานงานระหว่างเทศบาล โรงเรียนและชุมชน เพื่อให้เกิดความสำเร็จ (3) ร่วมประเมินผลได้แก่ ทุกภาคส่วน เช่น เทศบาล โรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ/กิจกรรม อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การพูดคุย และการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ

บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ได้แก่

1) ด้านการบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ ประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วางแผนการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนร่วมกับโรงเรียนและชุมชนอย่างเหมาะสม และเพียงพอกับภารกิจ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีหน้าที่กำกับดูแลบุคลากรและดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้อง

ตามหลักวิชาการและความเรียบร้อยเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ส่วนครูมีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้เรียนในลักษณะของการบูรณาการด้านทักษะภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

2) ด้านงบประมาณ ได้แก่ โรงเรียนมีการบริหารงบประมาณที่เป็นระบบ มีความชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีสภาพคล่องในการบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และมีการจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับภารกิจ รวมทั้งมีกระบวนการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา การใช้จ่ายด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และการงบประมาณอย่างคุ้มค่า

3) ด้านวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนเป็นอย่างดี มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

4) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรด้านสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ สำหรับนำมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้วยการระดมทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่ง

เรียนรู้ในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนจัดการศึกษา ส่วนผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการ นอกจากนี้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์สร้างชื่อเสียงให้แก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

5) ด้านการบริหารบุคลากร ได้แก่ สถานับการศึกษาที่มีจำนวนครูครบทุกห้องและเพียงพอต่อการดูแลผู้เรียน บุคลากรและครูจบการศึกษา ระดับปริญญาตรีและมีวุฒิการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีการจัดสรรบุคลากรและครูที่มีศักยภาพ และมีความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มาเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมให้บุคลากรและครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทุกปีในด้านทักษะ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรและครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทุกปี

6) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนมีสื่อ เครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอและสะดวกต่อการใช้ของผู้เรียน มีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา จัดมุมเรียนรู้ในห้องเรียนที่หลากหลาย เหมาะสมกับการจัดการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่พบว่า การเปลี่ยนแปลงวิชาการในทางลบ คือ สถานศึกษา

บางแห่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ทั้ง ๆ ที่ได้รับงบประมาณมากขึ้นและมีความพร้อมด้านอาคาร สื่อวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับอาคารสถานที่มากกว่างานวิชาการ

ส่วนปัจจัยอุปสรรคเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ 1) ระเบียบของรัฐในบางเรื่องล้าสมัย 2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ต้องดิ้นรนชวนขวายเป็นประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาให้ความร่วมมือดูแลบุตรหลาน และผู้ปกครองมีค่านิยมที่ไม่ดีต่อสถานศึกษาของเทศบาล ดังนั้นการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาประกอบกับการเป็นผู้ที่เข้าถึงชุมชนและเป็นผู้อยู่ระหว่างครู ผู้เรียน และชุมชน จึงเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ศักยภาพในการบริหารจัดการการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสม ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในจังหวัดหนองคาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคายที่มีต่อ

การจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนเทศบาลเมืองท่าบ่อและเทศบาลเมืองหนองคายจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ในแผนยุทธศาสตร์ และกำหนดแนวทางพัฒนาทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยคาดหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร รู้ข้อมูลเบื้องต้น และข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับสมาชิกในกลุ่ม

อาเซียนตามวัย ตามหลักสูตรอาเซียน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในจังหวัดหนองคายต้องได้รับการจัดการศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ มีการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร การสร้างสถานศึกษาให้เป็นของชุมชน เป็นสถานที่ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา ได้แก่ 1) คิดร่วมกัน 2) วางแผนร่วมกัน 3) มีการปฏิบัติงานตามแผนร่วมกัน 4) มีการติดตามผลการปฏิบัติและควบคุมให้ปฏิบัติตามแผนร่วมกัน 5) มีการประเมินผลร่วมกัน 6) การปรับปรุงแผนใหม่ร่วมกัน และ 7) รับผิดชอบร่วมกัน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของเทศบาลเมืองท่าบ่อ และเทศบาลเมืองหนองคาย จากทุกภาคส่วนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

สิ่งที่พบจากผลการวิจัยที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมที่ขาดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ผลการวิจัยไม่พบว่ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ประสานงานพูดคุยพบปะระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการตื่นตัวให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ สอดรับกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่พบว่า ชุมชนบางพื้นที่ถือว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียน หากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาและเป็นผู้มีบารมีจะสามารถพูดคุยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง มีค่านิยมที่ดีต่อสถานศึกษาของเทศบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลนบพระมาณ จะส่งผลให้ด้านวิชาการมีประสิทธิภาพ เป็นการลด ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาลงได้

นอกจากนี้ สิ่งที่ได้พบจากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคืออีกประการหนึ่งก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษาจะส่งผล ต่อแรงจูงใจให้ผู้ปกครองและชุมชน สนับสนุน และอยากให้บุตรหลานได้เรียนใกล้บ้าน ดังเช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่ศึกษา วิจัยพบว่าสถานศึกษาบางแห่งมีการเปลี่ยนแปลง ทางวิชาการในทางลบ กล่าวคือ มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำลงทั้งๆ ที่ได้รับงบประมาณมากขึ้น และมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อ และวัสดุ อุปกรณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหาร อปท. และผู้บริหาร สถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานก่อสร้างอาคาร มากกว่างานวิชาการ นอกจากนี้การให้ความสำคัญ กับงานวิชาการจะส่งผลให้หนักการเมืองท้องถิ่น ต้องจัดการศึกษาให้ตรงความต้องการของชุมชน นั่นคือการจัดสรรเงินอุดหนุนด้านวิชาการมากกว่า จะเป็นการก่อสร้างอาคาร ดังที่ นรา เป้นประหยัด (2554) ที่ศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยทางการเมืองมีผล ต่อการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจดังนั้นการมีส่วนร่วม ในการจัดสรรงบประมาณจะเป็นการมีส่วนร่วม อย่างเป็นทางการของนักการเมืองที่เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของ ชุมชน

รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาใน จังหวัดหนองคาย

การการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับ ประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการ ศึกษาในจังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอ

รูปแบบ และแนวทางในการพัฒนารูปแบบการ บริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน กรณีการจัดการศึกษา ในจังหวัดหนองคาย โดยยึดแนวทางหลักเพื่อ ส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ 5 ประการคือ

- 1) ความร่วมมือทางด้านสังคม และวัฒนธรรม
- 2) ความร่วมมือทางด้านวิชาการ การฝึกอบรม และการวิจัย
- 3) ความร่วมมือในด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์
- 4) ความร่วมมือทางด้านการ พัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค
- 5) ความร่วมมือทาง ด้านการคมนาคม และการสื่อสาร

โดยรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดการศึกษาในจังหวัดหนองคาย มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่

- 1) วัตถุประสงค์
- 2) หลักการแนวคิด
- 3) ระดับการมีส่วนร่วม
- 4) บทบาทการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า เทศบาลเมือง หนองคายจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยจัดให้โรงเรียนเทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์ เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ “ศูนย์การเรียนรู้ อาเซียน” และจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Mini English Program: MEP) เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลและโรงเรียนใกล้เคียงได้มีแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งศึกษาดูงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน แต่ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษารอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) โรงเรียน เทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์ มีผลการประเมิน คุณภาพระดับควรปรับปรุงในมาตรฐานที่ว่าด้วยผล การจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 4 : ผู้เรียนมีความ สามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล และข้อ 6 : ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

(2554) ที่พบว่าการเปลี่ยนแปลงวิชาการในทางลบ คือ สถานศึกษาบางแห่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ทั้ง ๆ ที่ได้รับงบประมาณมากขึ้นและมีความพร้อมด้านอาคาร สื่อวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับอาคารสถานที่มากกว่างานวิชาการ

ส่วนปัจจัยอุปสรรคเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ 1) ระเบียบของรัฐในบางเรื่องล้าสมัย 2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจนต้องดิ้นรนขวนขวายเพื่อประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาให้ความร่วมมือในการดูแลบุตร

หลาน ตลอดจนผู้ปกครองมีค่านิยมที่ไม่ดีต่อสถานศึกษาของเทศบาล ดังนั้นการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาประกอบกับการเป็น ผู้ที่เข้าถึงชุมชน และเป็นผู้อยู่ระหว่างครู ผู้เรียน และชุมชน จึงเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ศักยภาพในการบริหารจัดการการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสม ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ในจังหวัดหนองคาย

บรรณานุกรม

- นรา แป้นประหยัด. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา ปิงบประมาณ 2552. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. สำนักงาน. (2548). รายงานการวิจัยผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า. กรุงเทพฯ ฯ : ออฟเซท เพรส.
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรม. (2542). ข้อเสนอการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สำนักงานประสานงานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย.
- อมร รักษาสัตย์. (2547). ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : การ์นด์การพิมพ์